

ШНҚ 2.09.21-22 “Ёнғин-қутқарув деполари ва постлари” шаҳарсозлик нормалари ва қоидалари

Мазкур ШНҚ ёнғин-қутқарув деполари ва постлари учун ер майдонларини ажратилишига (жойлашишига), ҳудудига, бинолар таркибига, хоналарнинг майдонига ва уларнинг ҳажмий-режавий ечимларига, муҳандислик тармоқларига ҳамда бутланишига бўлган талабларни белгилайди.

Ушбу ШНҚ янги қуриладиган ва реконструкция қилинадиган ёнғин-қутқарув деполари ҳамда постларини лойиҳалашга ва қуришга тадбиқ этилади.

1. Умумий қоидалар

1. Ушбу ШНҚ да қуйидаги атама ва таърифлардан фойдаланилган:

Нафас олиш органларини химоя қилиш аппаратлари (кейинги ўринларда-НООҲА) – нафас олиш органларини, юз соҳасини ва кўзларни ёнғиннинг хавфли омилларидан химоя қилишга мўлжалланган шахсий химоя воситаси;

баланд бинолар – баландлиги 50 m дан юқори бўлган бинолар;

Фавқулодда вазиятлар вазирлиги гарнизони – муайян ҳудудда жойлашган бошқарув органлари, бўлинмалари, Фавқулодда вазиятлар вазирлиги тизимидаги илмий-тадқиқот ва техник-таълим муассасалари, шунингдек идоравий ёнғин-қутқарув тузилмалари;

умумий ётоқхона – ўқувчилар, талабалар, аспирант-магистрантлар, ишчилар ва хизматчиларни вақтинчалик яшаши учун ихтисослаштирилган ётоқхоналар (ётоқхоналарда турар-жой хоналари ва маиший-хизмат кўрсатиш хоналари кўзда тутилиши ҳамда кичик оилалар учун хонадон туридаги ётоқхоналар ташкил қилиниши мумкин);

асосий ёнғин-қутқарув автомобили – ёнғин содир бўлган жойга шахсий таркибни, ёнғин ўчириш ускуналарини ва ўт ўчириш воситалари захирасини ҳамда ёнғин ўчоғига ўт ўчириш воситаларини етказиб беришга хизмат қилувчи автомобиль;

ёнғин ўчириш гидранти – ёнғин ўчириш учун сув қувурлари тармоғидан сув олишга мўлжалланган қурилма;

ёнғин-қутқарув депоси ва пости – ёнғин-қутқарув бўлинмаларига юклатилган вазифаларни бажариш учун ёнғин-қутқарув техникаларини сақлаш ва уларга техник хизмат кўрсатиш, шахсий таркибни жойлашуви учун хизмат хоналари, фавқулодда вазиятлар тўғрисида келиб тушган хабарларни қабул қилиш хонаси, техник ва ёрдамчи хоналардан ташкил топган объект;

ёнғин-қутқарув техникаси – ёнғинни олдини олиш, тарқалишини чеклаш, ўчириш, одамлар ва моддий бойликларни ёнғиндан химоя қилиш учун мўлжалланган техник воситалар;

бинонинг оловбардошлик даражаси – қурилиш конструкцияларининг оловбардошлик ва ёнғиндан хавфлилик кўрсаткичлари билан белгиланадиган объектнинг таснифий характеристикаси;

ўт ўчириш моддаси – ёнишни тўхтатиш учун шароит яратувчи физик-кимёвий хусусиятларга эга бўлган модда;

ўқув минораси – махсус жиҳозланган майдончага ўрнатилган ҳамда машғулот ва мусобақалар ўтказишга мўлжалланган алоҳида турувчи баланд иншоот.

2. Ёнғин-қутқарув деполари ҳамда постларининг лойиҳа ҳужжатлари амалдаги шаҳарсозлик нормалари ва қоидаларига мос бўлиши керак.

3. Аҳоли пунктларида жойлаштириладиган ёнғин-қутқарув деполари ва постларининг тури, асосий ёнғин-қутқарув автомобилларининг сони ШНҚ 2.07.01 ва ушбу ШНҚ талаблари асосида белгиланади.

Аҳоли яшаш жойларида:

аҳолиси сони 1 000 нафар бўлганда, II-турдаги ёнғин-қутқарув пости;

аҳолиси сони 500 нафар бўлганда, III-турдаги ёнғин-қутқарув пости жойлаштиришга рухсат этилади.

Корхоналарда ёнғин-қутқарув деполари ва постларини жойлаштириш ШНҚ 2.09.17 ва ШНҚ 2.09.01 ҳамда идоравий қурилиш нормалари талаблари асосида амалга оширилади.

Ёнғин-қутқарув деполари ва постлари, келажакда аҳоли пунктлари ҳудудларини ўзгариши ва демографик ўсиш прогнозини ҳисобга оган ҳолда жойлаштирилади.

4. Аҳоли пунктларидаги ёнғин-қутқарув деполари жамланишига қараб (навбатчиликдаги асосий ёнғин-қутқарув автомобилларининг зарурий сони, хоналар таркиби ва уларнинг майдони) қуйидаги турларга бўлинади:

I тур – 6 ва ундан ортиқ асосий ёнғин-қутқарув автомобилларига мўлжалланган ёнғин-қутқарув деполари;

II тур – 2 тадан 6 тагача асосий ёнғин-қутқарув автомобилларига мўлжалланган ёнғин-қутқарув деполари;

V тур – 2 ва 4 та асосий ёнғин-қутқарув автомобилларига мўлжалланган.

Аҳоли пунктларини ҳимоя қилиш бўйича постларнинг тури мазкур ШНҚ нинг 11-бобида келтирилган.

5. Корхоналарни ёнғиндан муҳофаза қилувчи ёнғин-қутқарув деполари қуйидаги турларга бўлинади:

III тур – 6 ва ундан ортиқ асосий ёнғин-қутқарув автомобилларига мўлжалланган ёнғин-қутқарув деполари;

IV тур – 2 тадан 6 тагача асосий ёнғин-қутқарув автомобилларига мўлжалланган ёнғин-қутқарув деполари.

Корхоналарнинг ёнғин-қутқарув постлари турлари мазкур ШНҚ нинг 11-бобида келтирилган.

6. Корхоналардаги ёнғин-қутқарув деполари ва постларининг тури ва улардаги асосий, махсус ҳамда ёрдамчи ёнғин-қутқарув автомобилларининг сони Фавқулодда вазиятлар вазирлиги (кейинги ўринларда-ФВВ) билан келишиладиган лойиҳа топшириғига асосан белгиланади.

7. Ёнғин-қутқарув деполари ва постларида асосий ёнғин-қутқарув автомобилларининг 100 фоизи захираси назарда тутилади.

8. Махсус ёнғин-қутқарув автомобилларининг зарурий сони қуйидаги 1-жадвалга мувофиқ қабул қилинади:

1-жадвал

Махсус ёнғин-қутқарув автомобиллари номи	Шаҳарда (аҳоли пунктида)ги аҳоли сони, минг киши						
	50 гача	50–100	100–350	350–700	700–1250	1250–2000	2000 дан кўп
Автонарвон ва автокўтаргичлар	1*	2	3	4-6	7-8	8-11	**
Газ-тутундан ҳимоялаш хизматининг автомобиллари	–	–	–	1	2	3	4
Алоқа ва ёритиш автомобиллари ҳамда бошқа махсус автомобиллар	–	–	–	–	1	2	3
<p>* 4 ва ундан кўп қаватли бинолар мавжуд бўлганида;</p> <p>** Туманлар, шаҳарлар ва бошқа аҳоли пунктларидаги ёнғин-қутқарув бўлинмалари учун ёнғин-қутқарув ва бошқа турдаги автомобилларнинг сони ҳамда йиллик моторесурс лимитлари стандарт, меъёр, қоида ҳамда Фавқулодда вазиятлар вазирлигининг идоравий ҳужжатлари асосида белгиланади.</p> <p>Изоҳ:</p>							

1. Жадвалда келтирилмаган аниқ мақсадлар учун белгиланган махсус ёнгин-қутқарув автомобилларининг сони ҳимояланаётган ҳудуддаги объектларни инобатга олган ҳолда аниқланади;
2. Гарнизондаги мавжуд махсус ёнгин-қутқарув автомобилларининг 50 фоизли заҳираси назарда тутилиши лозим;
3. Республика аҳамиятига эга шаҳарлар, минтақавий ва йирик саноат марказларининг ФВВ гарнизонларида газ ва тутундан ҳимоя қилиш хизмати, алоқа ва ёритиш автомобиллари бўлиши лозим;
4. Ҳимояланаётган ҳудудда баланд бинолар мавжуд бўлган тақдирда, уларнинг баландлигидан келиб чиқиб ёнгин-қутқарув автотарвони ва/ёки автоқўтаргичлари назарда тутилиши лозим.

9. ФВВ нинг ҳудудий гарнизонларидаги асосий, махсус ва ёрдамчи ёнгин-қутқарув автомобиллари ҳамда алоқа воситаларининг сонидан келиб чиқиб техник хизмат кўрсатиш бўлинмалари қуйидагича ташкил этилади:

10 дан 50 гача – ёнгин-қутқарув автомобилларига техник хизмат кўрсатиш бўйича алоҳида постлар;

50 дан 200 гача – ёнгин-қутқарув автомобилларига техник хизмат кўрсатиш қисмлари;

навбатчиликда 4 ва ундан ортиқ махсус ёнгин-қутқарув автомобиллар бўлганида – махсус ёнгин-қутқарув автомобилларига техник хизмат кўрсатиш қисмлари;

15 ва ундан ортиқ ёнгин-қутқарув қисмлари бўлганида – хўжалик транспорт техникаларига техник хизмат кўрсатиш қисмлари;

алоқа воситаларининг сони 2000 ва ундан ортиқ бўлганида – алоқа воситаларини таъмирлаш ва техник хизмат кўрсатиш қисмлари;

махсус ёнгин-қутқарув автомобилларининг сони 200 ва ундан ортиқ, шунингдек гарнизонда 3 та турли техник хизмат кўрсатиш қисмлари бўлганида – техник хизмат кўрсатиш отрядлари;

100 ва ундан ортиқ бўлганида – техник хизмат кўрсатиш отрядлари (қисмлари) қошида диагностика станцияси.

10. 9-бандда келтирилган техник хизмат кўрсатиш бўлинмалари учун ёнгин-қутқарув деполари биноларининг лойиҳа ҳужжатлари ФВВ билан келишиладиган лойиҳа топшириғига асосан ишлаб чиқилади.

2-боб. Ёнгин-қутқарув деполарининг ер участкалари ва жойлашувига бўлган талаблар

11. Ёнгин-қутқарув деполари магистраль кўчаларга ёки умумшаҳар аҳамиятига эга йўлларга тўғридан-тўғри чиқиш имконияти бўлган мустақил ҳамда имкон қадар бурчакдаги ер участкаларида жойлаштирилиши керак.

12. Ёнѓин-ќутќарув депосини участка чегарасидан жамоат ва турар жой биноларигача бўлган оралик масофа 15 m дан, ўқув, мактабгача, таълим ва соғлиқни сақлаш муассасаларининг ер участкалари чегараларигача эса 30 m дан кам бўлмаслиги зарур.

Ёнѓин-ќутќарув депосидан ёнѓин ва портлаш хавфи мавжуд бўлган объектларгача бўлган оралик масофа шахарсозлик нормалари ва коидалари ҳамда идоравий қурилиш нормалари талабларига мувофиќ қабул қилинади.

13. Ёнѓин-ќутќарув депоси ёнѓин-ќутќарув автомобилларини чиќиш жойидан қизил чизикгача камида 15 m оралик масофа қолдириб жойлаштирилиши керак, шунингдек II, IV, V турдаги ёнѓин-ќутќарув деполари учун кўрсатилган оралик масофа 10 m гача қискартирилиши мумкин. Ёнѓин-ќутќарув автомобилларини чиќиш жойидан қизил чизик томонга 2°дан 6°гача нишаблик бўлиши керак.

14. Ёнѓин-ќутќарув деполарининг ер майдонлари уларнинг турига боғлиқ равишда қуйидаги 2-жадвал бўйича қабул қилинади, шунингдек асосланган ҳолларда (қандай ҳоллар) ер майдонлари кенгайтирилишига йўл қўйилади.

2-жадвал

Ёнѓин ўчириш депоси тури ва депода навбатчиликда бўлган асосий ёнѓин ўчириш автомобиллари сони	I				II			III				IV			V	
	12	10	8	6	6	4	2	12	10	8	6	6	4	2	4	2
Ёнѓин ўчириш депосининг ер майдони, га	2,2	2,0	1,8	1,6	1,6	1,4	1,2	2,0	1,8	1,6	1,4	1,4	1,2	1,0	1,0	0,8

15. Ёнѓин-ќутќарув депосининг ҳудуди ишлаб чиқариш, ўқув-спорт ва турар жой зоналарига бўлинади.

16. Ишлаб чиқариш ҳудудида ёнѓин-ќутќарув депоси, захира техникалар учун ёпиќ гараж-сақлаш жойи, омбор бинолари ва тозалаш иншоотлари жойлаштирилади.

17. Ёнѓин-ќутќарув депосининг ўқув-спорт зонасида ўқув минораси, юз метрли тўсикли йўлак, ер ости резервуари, сув ховузи, ёнѓин ўчириш гидранти ва автомобиллар туриш жойи ҳамда мазкур ШНҚ нинг 3-жадвалида кўрсатилган спорт иншоотлари жойлаштирилади.

18. Турар жой зонасида турар жой бинолари (ходим ва хизматчилар учун хонадонлар ёки умумий ётоқхона), дам олиш майдончалари ва болалар ўйингоҳи жойлаштирилади.

Турар жой биносини ёнғин-қутқарув депосига ёндош қилиб қурилишига бинолар оралиғида ёнғинга қарши деворни ўрнатиш шарти билан рухсат этилади, бунда турар жой биносига кириш йўли изоляция қилинган бўлиши ва ёнғин ўчириш техникаси жойлашган бино ва иншоотлардан 15 m дан кам бўлмаган масофада жойлаштирилиши керак.

Турар жой биносини лойихалашда ШНҚ 2.08.01 талабларига амал қилинади.

19. Ёнғин-қутқарув депоси ҳудудидаги бино ва иншоотлар оралиғидаги масофалар амалдаги шаҳарсозлик нормалари ва қоидаларига мувофиқ бўлиши лозим.

20. Ёнғин-қутқарув депоси ҳудудидаги кўкаламзорлаштирилган ер участкасининг майдони ҳудуд умумий майдонининг 15 фоизидан кам бўлмаслиги керак.

21. Ёнғин-қутқарув депосининг ҳудуди иккита кириш (чиқиш) йўлига эга бўлиши лозим. Кириш (чиқиш) дарвозаларининг эни 4,5 m дан кам бўлмаслиги, баландлиги эса лойиха топшириғига биноан ва ёнғин-қутқарув автомобиллари баландлигини ҳисобга олган ҳолда бўлиши керак. Дарвозаларнинг очилиб-ёпилишини ҳам автоматик тарзда, ҳам қўлда бажариш кўзда тутилиши лозим. Кириш дарвозалари олдида таранга қарши қурилма ўрнатишини назарда тутиш керак.

Асосланган ҳолларда, ФВВ нинг ҳудудий бошқармалари билан келишилган ҳолда, IV ва V турдаги ёнғин-қутқарув деполари учун битта кириш (чиқиш) дарвозаси ўрнатилиши мумкин.

22. Ёнғин-қутқарув депосининг ҳудуди депо ҳудудига рухсатсиз кириш ҳолатларини истисно қилувчи махсус қурилма, баландлиги 2,5 m дан кам бўлмаган ёпиқ девор билан ўралган бўлиши керак.

23. Ёнғин-қутқарув депоси ҳудуди тунда ёритилиши лозим.

24. Ёнғин-қутқарув депоси ҳудудидаги йўл ва майдончалар қаттиқ қопламали бўлиши керак.

25. Ёнғин-қутқарув депосининг чиқиш майдони қаршисидаги кўча ва пиёдалар йўли ёнғин-қутқарув автомобиллари хавф-хатар сигнали билан депо ҳудудидан чиқаётган вақтида транспорт ва пиёдалар ҳаракатини тўхтатиш учун светофор билан жиҳозланиши лозим. Светофорни ёқиш ва ўчириш қисмининг алоқа хонасидаги бошқарув пульти орқали амалга оширилиши керак.

**3-боб. Ёнгин-қутқарув депоси бино ва иншоотларининг
майдонлари ва таркибига бўлган талаблар**

26. Ёнгин-қутқарув депоси ҳудудидаги бино ва иншоотларнинг майдони ва таркиби мазкур ШНҚ нинг 3-жадвалига мувофиқ қабул қилинади.

27. I ва III турдаги ёнгин-қутқарув деполари ҳудудида лойиҳа топшириғига асосан мазкур ШНҚ нинг 4-жадвалига мувофиқ объектлар жойлаштирилади.

т.р.	Иншоотларнинг номланиши	Майдон, m ²																			
		Ёнгин-қутқарув депосининг тури																			
		I				II				III				IV				V			
		Депода навбатчиликдаги асосий ёнгин-қутқарув автомобилларининг сони, дона																			
		12	10	8	6	6	4	2	12	10	8	6	6	4	2	4	2				
1	Кўчадан алоҳида кириш йўлига эга фуқароларни қабул қилиш хонаси билан назорат-ўтказиш пункти	36	36	36	34	34	32	32	–	–	–	–	–	–	–	32	32				
2	Яшаш хоналари билан (яшаш хоналарисиз) ёнгин ўчириш депоси	Мазкур ШНҚ нинг 5-жадвали 7-банди буйича қабул қилинади																			
3	Турар жой биноси (хизмат квартиралари ёки умумий ётоқхона) хоналарининг сони:	Хоналарнинг майдони ва баландлиги ШНҚ 2.08.01 талабларига мувофиқ белгиланади																			
а)	бир хонали	4	4	4	4	3	3	2	1	–	–	–	–	–	–	1	1				
б)	икки хонали	5	5	3	3	3	2	1	–	–	–	–	–	–	–	1	1				
в)	уч хонали	1	1	1	1	1	1														
г)	шахсий таркиб учун умумий ётоқхона	60	50	40	30	20															
4	Ўқув-машғулот мажмуаси:																				
а)	спорт зали ёрдамчи хоналари билан	580	580	320	320																
б)	100 метрлик тўсиқлар йўлаги учун майдон	550	550	550	550	550	550	550	550	550	550	550	550	550	550	550	550				
в)	50 m ³ ситимли ер ости сув резервуари ва автомобиллар турар майдони билан ёнгин ўчириш гидранти	210	210	210	210	210	150	75	210	210	210	210	210	150	75	150	75				
г)	ўқув минораси (10 x 50), ёнгин ўчириш енгларини қуриштиш қурилмаси билан	540	540	540	540	540	250	250	540	540	540	540	540	250	250	250	250				
д)	баскетбол ёки мини футбол учун майдонча	612	612																		
е)	волейбол майдончаси	–	–	360	360	360	360	–	360	360	360	360	360	360	–	360	–				
ж)	навбатчи смена учун дам олиш майдончаси	60	55	50	45	45	40	20	60	55	50	45	45	40	20	40	20				
5	Захирадаги автомобиллар учун ёпиқ гараж	бир автомобиль учун 50 m ² ҳисобидан																			
6	Омборлар:																				
а)	ёнгинга қарши ускуналар ва хўжалик анжомлари сақланадиган	60	60	60	50	50	40	20	60	60	60	50	50	40	20	40	20				
б)	ёнгин ўчириш воситалари (кукун, кўпик ҳосил қилувчи модда ва ҳ.к.) сақланадиган	240	200	200	160	120	80	40	240	200	200	160	120	80	40	80	40				
7	Автомобилларга ёқилги қуйиш станцияси ёқилги-мойлаш омбори билан	майдони амалдаги шаҳарсозлик нормалари ва қоидаларига ҳамда лойиҳа топшириғига асосан аниқланади																			

8	Автомобилларни ювиш учун эстакада ва тозалаш иншоотлари	майдони амалдаги шаҳарсозлик нормалари ва қоидаларига ва лойиҳа топшириғига асосан аниқланади															
9	Маъмурий бино:																
а)	бўлим (бўлинма) бошлиғининг хонаси	18	18	18	18	18	18	18	–	–	–	–	–	–	–	18	18
б)	бўлим бошлиғининг ўринбосари хонаси	16	16	16	16	16	16	16	16	16	16	16	16	16	16	–	–
в)	шахсий таркиб билан ишлаш бўйича ўринбосарининг (ёрдамчиси) хонаси	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	–	–
г)	норматив-техник бўлинмаси бошлиғи хонаси	12	12	12	12	10	10	10	12	12	12	12	10	10	10	10	10
д)	архив	20	20	20	20	18	18	18	16	16	16	16	14	14	14	14	14
е)	котибият(кабулхона)	12	12	12	12	10	10	10	12	12	12	12	10	10	10	10	10
ж)	кутубхона	20	20	20	20	18	18	18	16	16	16	16	14	14	14	14	14
з)	профилактика катта инспекторининг хонаси	12	12	12	12	10	10	10	12	12	12	12	10	10	10	10	10
и)	профилактика инспекторлари (инструкторлари) хонаси	инспекторлар таркибининг 100 фоизидан келиб чиқиб бир ходим учун 8 м ² ҳисобидан															
к)	фуқаролар (корхона ишчилари)га йўриқнома бериш хонаси	40	40	40	40	30	30	30	40	40	40	40	30	30	30	30	30
л)	далилий ашёларни сақлаш хонаси	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8
м)	дам олиш хонаси	ходимлар таркибининг 50 фоизидан келиб чиқиб бир ходим учун 4,5 м ² ҳисобидан															
н)	ҳожатхона, ювиниш учун душхона билан	майдони амалдаги шаҳарсозлик нормалари ва қоидаларига ва лойиҳа топшириғига асосан аниқланади															
10	Ёзги ошхона, овқатланиш учун жойи билан	навбатчиликдаги 75 фоиз шахсий таркиб сонидан келиб чиқиб бир ходим учун 1,4 м ² ҳисобидан															
11	Шахсий автотранспортлар турар жойи	майдони амалдаги шаҳарсозлик нормалари ва қоидаларига ва лойиҳа топшириғига асосан аниқланади															
12	Чиқинди контейнерлари учун майдонча																
13	Ҳимоя иншоотлари	майдон амалдаги шаҳарсозлик нормалари ва қоидалари асосида ФВВ билан келишилган ҳолда аниқланади															
<p><i>Изоҳ: Агар корхонани муҳофаза қилувчи бўлинма шаҳар (туман) ва аҳоли пунктлари ҳудудидаги ёнгинларни ўчириш ва профилактикаси учун жалб қилинадиган бўлса, ушбу бўлинманинг ёнгин-қутқарув депоси ҳудудида майдони 32 м² бўлган фуқароларни қабул қилиш хонаси ва кўчадан алоҳида кириш эшигига эга назорат-ўтказиш пункти кўзда тутилиши керак.</i></p>																	

т.р.	Бино ва иншоотларнинг номланиши	Майдони, м ²
1	Ўқув маркази (пункти)	5000–2500
2	Техник хизмат отряди (қисми, пости)	10000–4500
3	Ёнғин ўчириш таянч пункти	15000–5000
4	Илғор тажриба ва билимларни тарғиб этиш маркази	2000–1000
5	Синов полигони*	20000–10000
6	Ёнғин-техник маркази	400–200
7	ГТХХ машғулот маркази (тутун камераси, иссиқлик-тутун камераси)	330
8	Рухий тайёрлаш йўлаги (110x10 м)	1100
9	Ёнғин эстафетаси учун спорт майдончаси (180x80 м)	1440
10	Амалий спорт турлари ва жисмоний тайёргарлик учун ёпиқ спорт мажмуаси	5000–2000

**Изоҳ: Синов полигони одатда шаҳардан ташқарида қурилади.*

4-боб. Ёнғин-қутқарув деполари биноларининг ҳажмий-режали ва конструктив ечимларига бўлган талаблар

28. Ёнғин-қутқарув депосини лойиҳалаштиришда оловбардошлик даражаси II дан кам бўлмаслиги керак. V турга мансуб ёнғин-қутқарув деполари учун техник-иқтисодий асослар мавжуд бўлган ҳолларда ёнғин-қутқарув депо биносини оловбардошлик даражаси III бўлган бир қаватли қилиб лойиҳалаштиришга руҳсат этилади.

29. Ёнғин-қутқарув депосига марказий кириш йўли бинонинг олд томонидан режалаштирилиши лозим.

30. Шахсий таркибнинг ёнғин ўчириш техникаси жойлашган бино ва иншоотлар йўналишида ҳаракатланиш йўлида тўсиқлар, зинапоярлар, шунингдек конструкция ва ускуналарнинг хона полидан 2,2 м гача баландликда чиқиб турган қисмларни бўлишига йўл қўйилмайди.

31. Ёнғин хавфидан хабардор қилинган навбатчиликдаги шахсий таркибни ҳаракатланиши йўлидаги йўлакларнинг кенглиги 1,8 м дан кам бўлмаслиги керак.

32. Бино хоналарининг баландлигини полдан шифтгача камида 3 м қилиб қабул қилиш керак. Ёнғин-қутқариш техникалари сақланадиган бинолар ва ювиш хоналарининг баландлиги ёнғин-қутқарув автомобилининг турига боғлиқ ҳолда лойиҳа топшириғига асосан белгиланади.

Бироқ, хонада сақланаётган энг баланд автомобиль билан шифтдаги коммуникациялар оралиғи 0,2 м дан кам бўлмаслиги керак.

33. Ёнғин-қутқарув депосининг алоқа хонасини ёнғин ўчириш техникалари сақланадиган хонадан ўнг томонда, техник хизмат кўрсатиш

постини эса ёнғин ўчириш техникалари хонасидан чап томонда жойлаштириш лозим.

34. Алоқа пункти табиий ёритилиши ва ёнғин ўчириш техникалари хонаси билан ёнма-ён жойлаштирилиши зарур. Ушбу хоналар оралиғидаги деворга полдан 1 m баландликда 1,2 x 1,5 m ўлчамли дераза ўрнатилиб, йўл варақаларини бериш учун мослама билан жиҳозланади. Алоқа пунктидан ёнғин ўчириш техникалари хонасига тўғридан-тўғри чиқишга йўл қўйилмайди.

35. Алоқа пунктнинг аккумуляторлар сақланадиган бўлмасини алоҳида хонада алоқа пункти хонасига ёнма-ён жойлаштириш керак. Бу бўлмага кириш тамбур орқали амалга оширилади.

36. Техник хизмат кўрсатиш ва ёнғин ўчириш энглар сақлаш хоналари табиий ёритилиши лозим.

37. НООҲА ни ювиш ва қуритиш хонасининг деворлари керамик плиткалар билан қопланади.

38. Навбатчиликдаги сменанинг дам олиш хонаси ёнғин ўчириш техникалари турган хона (гараж) деворининг орқа томонида жойлаштирилиши ва хонадан гаражга чиқиш учун ҳар бир автомобиль учун ўлчами 1,6 x 2,2 m икки табақали эшиклар ўрнатилиши керак.

39. Ўқув синфи ва навбатчи смена бошлиғининг хонаси навбатчи смена хоналари ёнига жойлаштирилиши керак.

5-боб. Ёнғин-қутқарув депосининг таркиби ва бино-иншоотларининг майдонига бўлган талаблар

40. Ёнғин-қутқарув депосининг биноларидаги хоналар таркиби ва уларнинг майдонлари мазкур ШНҚ нинг 5-жадвали бўйича қабул қилиниши керак.

41. Ихтисослаштирилган бўлимлар учун хоналарнинг таркиби ва майдони ФВВ билан келишиладиган лойиҳа топшириғида белгиланади.

г)	ўқув синфи	навбатчи смена синининг 100 фоиз ҳисобидан, ходимга 2,5 m ²															
д)	маънавият-маърифат ишларини ўтказиш учун хона	навбатчи смена сонининг 100 фоиз ҳисобидан, ходимга 2,5 m ²															
е)	рухий енгиллашиш хонаси	30	30	30	30	30	30	–	30	30	30	30	30	30	–	–	–
ж)	мажлислар зали	барча шахсий таркиб сонининг 100 фоиз ҳисобидан, ходимга 1,6 m ²															
з)	мажлислар олди хонаси	12	12	12	12	12	–	–	12	12	12	12	12	–	–	–	–
и)	навбатчи смена дам олиш хонаси	навбатчи смена сонининг 100 фоиз ҳисобидан, ходимга 4,5 m ²															
6	Ёрдамчи хоналар:																
б)	гардеробхона	барча навбатчи смена шахсий таркиб сонининг 100 фоиз ҳисобидан, ходимга 1 m ²															
в)	термокамера	10	10	8	8	8	–	–	10	10	8	8	8	–	–	–	–
г)	душхона, хожатхонаси билан	барча навбатчи смена шахсий таркиб сонининг 100% ҳисобидан, ходимга 1 m ²															
д)	овқатланиш хонаси	навбатчи смена сонининг 75 фоиз ҳисобидан, ходимга 1,4 m ²															
е)	ошхона	20	16	14	12	10	10	10	20	16	14	12	10	10	10	10	10
ж)	мол-мулк омборхонаси, комендант хонаси билан	55	45	40	30	25	18	12	55	45	40	30	25	18	12	18	12
з)	спорт зали	280	160	80	45	40	40	40	280	160	80	45	40	40	40	–	–
и)	жамоат ташкилотлари хонаси	20	20	20	20	–	–	–	20	20	20	20	20	–	–	–	–
7	Хизмат квартиралари:	Майдони ва баландлигини ШНҚ 2.08.01-2019 бўйича қабул қилиш лозим															
а)	бир хонали	4	4	4	4	3	3	2	1	–	–	–	–	–	–	1	1
б)	икки хонали	5	5	3	3	3	2	1	–	–	–	–	–	–	–	1	1
в)	уч хонали	1	1	1	1	1	1	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
8	Шахсий таркиб учун умумий ётоқхона	60	50	40	30	20	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–

Изоҳлар:

1. Навбатчи сменадаги 1 та ёнғин ўчириш автомобилида ходимларнинг ҳисобий сони – 7 киши;

2. 6 ва ундан ортиқ асосий ёнғин ўчириш автомобиллари бўлган ёнғин ўчириш депосида марказий диспетчерлик хизмати (МДХ)ни, ёнғин хавфсизлиги отрядини, ўқув пунктини, ГТХХ базасини, ёнғин ўчириш энглари постини, кинопроекция хонаси мавжуд конференция залини жойлаштирилишига рухсат этилади. Ушбу хоналарнинг майдони мазкур ШНҚ нинг 6-жадвали бўйича қабул қилиниши лозим.

3. Ёнғин ўчириш депосининг алоҳида иситиладиган хонасида кўпик ҳосил қилувчи модданинг 3 каррали захираси сиғадиган сиғимлар ўрнатилиши мумкин.

4. Агар ўқув-машғулот комплексининг таркибида спорт зали мавжуд бўлса, у ҳолда ёнғин ўчириш депоси учун алоҳида спорт зал бўлиши талаб этилмайди.

т.р.	Хоналар таркиби	Майдон, m ² , хизмат кўрсатиладиган ёнгин ўчириш деполарининг сони куйидагича бўлганида		
		10 ва ундан ортиқ	9-5	4 ва ундан кам
1	Ёнгин-қутқарув отрядларининг хоналари	1 та ходимга 4 m ² дан, 4 тадан 6 тагча ва 3 тадан 5 тагача ходимлар учун хоналар		
2	Ёнгин ўчириш энглари пости:			
а)	енгларга техник хизмат кўрсатиш хонаси	220	200	150
б)	енгларни сақлаш ва бериш учун омбор	60	50	35
в)	ёрдамчи материалларни сақлаш хонаси	12	10	8
г)	қуришиш хонаси	15	12	10
3	ГТХХ базаси:			
а)	аппаратхона	50	45	35
б)	НООҲА таъмирлаш устахонаси	30	25	15
в)	кислород ва ҳаво тўлдириш станцияси	20	15	12
г)	баллонларни синовдан ўтказиш хонаси	20	15	16
д)	баллонларни сақлаш хонаси	12	10	8
е)	НООҲА ювиш ва қуришиш хонаси	18	18	15
4	МДХ:			
4.1	Марказий алоқа пункти:			
а)	операция зали	75	75	изоҳ
б)	сервер хонаси	40	40	изоҳ
в)	аппаратхона ва кросс хонаси	30	25	20
г)	аккумулятор хонаси	20	20	15
д)	агрегат хонаси (АТС)	20	20	20
е)	радиоалоқачи хонаси	–	35	20
ж)	ходимлар хонаси	12	12	8
з)	бошлиқ хонаси	12	10	10
и)	алоқа воситаларини таъмирлаш хонаси	15	12	12
к)	омбор	8	6	6
4.2	Марказий радиоалоқа пункти:			
а)	аппарат хонаси	15	16	изоҳ
б)	радиоалоқачи хонаси	18	14	10
4.3	Ёнгин ўчириш навбатчи хизмати:			
а)	тезкор-ахборот маркази	18	18	14
б)	ишчи хона	12	12	–
в)	ходимлар хонаси	12	10	8
г)	гардеробхона	8	6	6
4.4	Видеозал ва фойели конференция зали	Норма бўйича қабул қилинади. Сигими лойиҳа топшириғи билан аниқланади		
<i>Изоҳ. Аҳоли пунктларида 4 та ва ундан кам ёнгин-қутқарув қисмлари жойлаштирилганида марказий ёнгин алоқа пункти қисмларнинг биридаги алоқа пункти билан бирлаштирилади.</i>				

6-боб. Ёнғин-қутқарув техникаларининг хоналари (гаражлари)га бўлган талаблар

42. Гаражлар бинонинг биринчи қаватида жойлаштирилиши керак.

43. Гаражга икки табақали совуқ ўтказмайдиган ойнали металл дарвозалар ўрнатилади. Дарвозаларнинг кенглиги жанговар ҳисобда турган ёнғин-қутқарув автомобилларининг кенглигидан 1 m га катта бўлиши лозим.

Дарвозанинг баландлиги энг баланд автомобилнинг энг баланд нуқтасидан камида 0,2 m га юқори бўлиши керак. Ҳар бир дарвоза автоматик ва қўлда очиб-ёпиш зулфинлари, шунингдек ўз-ўзидан ёпилишини олдини олиш учун фиксаторлар билан жиҳозланиши керак. Дарвозанинг юқори қисми ойнабанд бўлиб, унинг юзаси дарвоза умумий майдонининг 30 фоиздан кам бўлмаслиги лозим.

Алоқа пункти томонидан биринчи дарвоза табақасигача 0,7 x 2 m ўлчамли эшик ўрнатилишини назарда тутиш керак. Ёнғин ўчириш техникалари хоналарининг дарвозалари ёнида қўлда ишга тушириладиган ҳаво-иссиқлик пардалари қурилмаларининг ўрнатилиши лойиҳа топшириғига мувофиқ бажарилади.

44. Гараж билан ёнма-ён жойлашган хоналарнинг эшиклари гараж томонга очилиши керак.

45. Ёнғин-қутқарув депоси биносидан чиқиш олдидаги йўл қопламасининг режавий сатҳи ёнғин ўчириш техникалари хонаси полининг сатҳидан 0,15 m га пастроқ бўлиши лозим. Ёнғин ўчириш техникалари хонаси полининг сатҳи ёнма-ён жойлашган хоналар полининг сатҳидан камида 0,05 m га пастроқ қилиб лойиҳалаштирилиши керак. Ёнғин ўчириш техникалари хонасининг поли трап ва лотоклар томонга камида 1° нишабликка эга бўлиши зарур.

46. Гаражнинг поли нам ўтказмайдиган, чидамли ва узоқ муддат хизмат қиладиган материаллар билан қопланиши лозим. Гараж деворлари пол сатҳидан 1,8 m баландликда керамик плитка билан қопланади. Шифти намликка чидамли бўёқлар билан бўялиши зарур.

47. Гараж дарвозалари олдида сув йиғиш панжаралари ва тиндиргичларни ташкил этиш кўзда тутилиши керак.

48. Автомобиллар тўхташ жойининг чегаралари қалинлиги 0,1 m ни ташкил этувчи оқ рангли чизиклар билан белгиланади. Чиқиш жойлари бир томонламали гаражларда автомобилларнинг орқа ғилдирақларига тирговучлар назарда тутилиши лозим.

Ёнғин-қутқарув техникалари хонаси об-ҳаво шароитлари тўғрисидаги маълумотлар ёзиладиган табло билан жиҳозланиши лозим. Автомобиль ҳаракатланиши йўналиши бўйича дарвозалар оралиғида махсус кронштейнларда кўзгулар ўрнатилиши керак. Кўзгуларни ўлчамлари 1,0 x 0,4 m дан кам бўлмаслиги ва улар пол сатҳидан 1,8 m баландликда ўрнатилиши лозим.

49. Шахсий таркибнинг автомобиллар орасидан, шунингдек автомобиллар ва ёнғин-қутқарув техникалари биносидаги конструкциялар орасидан ҳаракатланиши учун ўтиш йўллари кенглиги мазкун ШНҚ нинг 7-жадвали бўйича қабул қилинади. Ёнғин-қутқарув депо биносида ёнғин-қутқарув техникалари, техник хизмат кўрсатиш ва ювиш хоналарининг кенглиги I–IV тур деполари учун 15–18 m ни, V тур деполари учун 12–15 m ни ташкил этиши лозим, қатта ўлчамли автотехника жойлаштирилганида бу кўрсаткич лойиҳа топшириғига мувофиқ белгиланади.

7-жадвал

т/р	Кўрсаткичлар	Ёнғин ўчириш техникалари хонасидаги конструкциялар ва автомобиллар ўртасидаги масофа, m
1	Автомобиллар ўртасидаги, камида	2,0
2	Ўнг томондаги охириги (чиқиш бўйича) автомобилдан деворгача, камида	2,0
3	Чап томондаги охириги (чиқиш бўйича) автомобилдан деворгача, камида	1,5
4	Автомобилдан колонна қирраларигача, камида	1,0
5	Автомобилдан бинонинг олд ёки орқа деворигача: 1–2 автомобиль учун мўлжалланган хоналарда 4 ва ундан кўп автомобиллар учун мўлжалланганда	2,0 3,0

50. Ёнғин-қутқарув техникалари сақланадиган хонанинг ҳаво ҳарорати +16°C ни ташкил этиши, бошқа хоналарда эса +18°C дан кам бўлмаслиги лозим. Ёнғин-қутқарув техникаларига техник хизмат кўрсатиш пости ва ювиш хоналарида сувли иситиш тизими ўрнатилади.

51. Ёнғин-қутқарув техникалари хонасида керакли босимдаги сув берилишини таъминлаш бўйича техник ечими таъминланган ички ёнғин ўчириш жумрагини ўрнатиш назарда тутилиши лозим.

52. Ёнғин-қутқарув техникалари хонасида ҳаво алмаштириш тизимининг қуввати бир вақтнинг ўзида автомобилларнинг 50 фоизини чиқиб кетишини назарда тутган ҳолда белгиланади.

53. Ёнѓин-ќутќарув техникалари хонасида автомобилларнинг ишлаётган двигателларидан чиќадиган газларни ташќарига чиќариб юбориш учун ҳаво тизими назарда тутилиши керак. Хонадаги газни сўриб чиќариш ҳаво тизими автомобилнинг газ чиќариш тизимига доимий равишда уланган бўлиши ва автомобиль ҳаракатланишни бошлаганида ўз-ўзидан узилиши керак.

54. Автомобилларга техник хизмат кўрсатиш хонаси ва бошқа хоналардан ёнѓинга қарши девор (ораёпма)лар билан ажратилиши керак.

55. II, IV, V турдаги ёнѓин-ќутќарув деполарида техник хизмат кўрсатиш хоналарини ёнѓин-ќутќарув техникалари турадиган хоналар билан бирлаштиришга рухсат берилади.

56. Автомобилларга техник хизмат кўрсатиш пости ва ёнѓин ўчириш техникалари хоналарида 3 та автомобилга битта хандак ҳисобидан кўрик хандақлари ташкил этилади. Автомобиллар тагини кўриқдан ўтказиш учун мўлжалланган хандақда иккита тушиш йўли (бири – зинапояли, иккинчиси – ён томондан) бўлиб, устки қисми камида 12 mm диаметрли металл панжаралар билан ёпилиши лозим.

Хандак периметри бўйича баландлиги камида 80 mm бўлган тўсиқ билан ўралиши, хандақнинг поли ва деворлари керамик плитка билан қопланиши, тагига ёғоч панжара, деворига асбобларни қўйиш ва ёритиш чирокларини ўрнатиш учун тахмон ўрнатилади.

Ёритиш чироклари ўрнатиладиган тахмон механик шикастланишлардан сақланган бўлиши керак. Автомобилларни кўриқдан ўтказиш хандақининг узунлиги 9.49 m, эни 1,14 m бўлиб, чуқурлиги гараж полининг сатҳидан зинапоя томонидан – 1,75 m ни, скобали нарвон томонидан эса – 1,81 m ни ташкил этиши керак.

57. I–IV турдаги ёнѓин-ќутќарув деполарида ювиш постини алоҳида боксда лойиҳалаштириш керак.

58. Ёнѓин-ќутќарув депо биноларининг ёнѓинга бардошлиги даражаси ва функционал ёнѓин хавфсизлиги синфи ШНҚ 2.01.02 га мувофик белгиланади.

59. Лойиҳалаш топшириѓига асосан депо биносининг таркибида жорий этилаётган янги намунадаги ёнѓин ўчириш ва қутќариш техникалари ва ускуналари, робототехника ва мониторинг ускуналари, табиий ва техноген тусдаги фавқулодда вазиятлар натижасида жароҳат олганларга биринчи тиббий ёрдам кўрсатиш жиҳозлари учун хоналар жойлаштирилиши мумкин.

60. Ўзбекистон Республикаси ФВВ билан келишилган ҳолда ёнѓин-ќутќарув деполари бошқа мақсадларга мўлжалланган бинолар таркибида

жойлаштирилиши мумкин. Бундай биноларда жойлашган ёнгин-қутқарув деполарининг лойиҳалари мазкур ШНҚ ва лойиҳалаштириш топшириғига мувофиқ ишлаб чиқилади.

7-боб. Заҳира техникаларини сақлаш жойлари (гаражлар)га бўлган талаблар

60. Заҳира техникаларни сақлаш жойлари (гаражлар) алоҳида турган биноларда лойиҳалаштирилиши лозим. Уларни ёнгинга қарши деворлари билан ажратиш шарти билан жамоат биноларига тақаб жойлаштиришга рухсат берилади.

61. Техникаларни сақлаш жойлари қуйидагилар билан жиҳозланади:

ҳаволи иситиш тизими (бунда ишдан ташқари вақтларда ҳаво ҳароратини камида $+10^{\circ}\text{C}$ даражада ушлаб туриш учун навбатчи иситиш қурилмаси ҳам кўзда тутилиши керак);

пастки зонадан ҳавони чиқариб ташлаш учун умумалмашинаув оқма-сўрма ҳаво алмаштириш тизими;

автоматик ёнгиндан хабарлаш тизимлари;

автомобиллар сақланадиган жойлардаги деворлар ёнида ғилдиракларни тиргаклаш қурилмалари.

62. Ёнгин-қутқарув автомобиллари сақлаш хоналарини табиий ёритишсиз лойиҳалаштириш мумкин.

63. Автомобиллар ўз ўлчамларига боғлиқ равишда қуйидаги 8-жадвалга мувофиқ тоифаларга бўлинади.

8-жадвал

т/р	Автомобилларнинг тоифаси	Узунлиги, m	Кенглиги, m
1	I	6 m гача	2 m гача
2	II	6 дан 8 гача	2 дан 2,5 гача
3	III	8 дан 11 гача	2,5 дан 2,8 гача
4	IV	11 дан ортиқ	2,8 дан ортиқ

Изоҳ: Ёнгин-қутқарув техникаси типлари ва уларнинг максимал ўлчамлари қуйидаги 8а-жадвалида келтирилган.

Ёнғин-қутқарув техникаси типлари	Максимал ўлчамлари, m		
	Узунлиги	Эни	Баландлиги
Асосий ёнғин-қутқарув автомобиллари (ЁҚА)	12,00	2,55	4,00
Баландликдан қутқариш автомобиллари	12,00	2,55	4,20
Ёнғин жойида техник ишларни ташкил этиш учун махсус ЁҚА	12,00	2,55	4,00
Йирик ва узок ёнувчи ёнғинларни ўчириш бўйича ишларни ташкил этиш ЁҚА	12,00	2,55	4,00
Ёнғинларни ўчириш ва экспертиза ишларини бошқари ЁҚА	6,00	2,55	3,70
Занжирли ва роботлаштирилган ёнғин-қутқарув техникаси	10,00	3,55	4,00
<i>Изоҳ: Ёнғин-қутқарув техникалари ўлчамлари уларнинг модификациясига қараб ўзгарishi мумкин.</i>			

64. Автомобиллар орасидаги, шунингдек бино конструкциялари ва автомобиллар ўртасидаги (бинода автомобиллар сақланганида) масофа куйидаги 9-жадвал бўйича қабул қилинади.

9-жадвал

т/р	Автомобиллар ва конструкциялар орасидаги масофа	Автомобилларнинг тоифалари учун оралик масофа, m		
		I	II	III ва IV
1	Бўйлама томонлар ўртасидаги автомобиллар орасидаги	0,5	0,6	0,8
2	Автомобилнинг бўйлама томони ва колонна ёки пилястра орасидаги	0,3	0,4	0,5
3	Автомобилнинг олд томони ва девор ёки дарвоза орасидаги, автомобиллар куйидагича жойлаштирилганида:	а) тўғри бурчак	0,7	0,7
		б) қийшиқ бурчак	0,5	0,5
4	Автомобилнинг орқа томони ва девор ёки дарвоза орасидаги, автомобиллар куйидагича жойлаштирилганида:	а) тўғри бурчак	0,5	0,5
		б) қийшиқ бурчак	0,4	0,4
5	Кетма-кет жойлаштирилган автомобиллар ораси	0,4	0,4	0,4
<p><i>Изоҳлар:</i></p> <p>1. Бинони иситиш, ҳаво алмаштириш қувурлари ва бошқа қурилмаларни девор ва устунлар ёнида (автомобиль баландлиги чегарасида) жойлаштирилганда масофалар ушбу қурилмаларгача қабул қилинади.</p> <p>2. Автомобилларни жойлаштиришни лойиҳалашда ҳайдовчиларнинг кабинага чиқиб-тушиши учун эшикларни очилиш имкониятларини ҳам ҳисобга олиш зарур.</p>				

65. Заҳира техникаларни гаражлари-сақлаш жойлари таркибига куйидаги хоналар кириши лозим:

автомобиллар сони 4 тагача бўлганида-гараж, омбор, устахона, сигнализация хонаси, ҳожатхона ва душхона;

автомобиллар сони 6 тагача бўлганида-гараж, омбор, (навбатчи смена хонаси), омбор (умумий турар жой), сигнализация хонаси, устахона, ҳожатхона ва душхона;

автомобиллар сони 8 тагача бўлганида-гараж, таъмирлаш ва хизмат кўрсатиш учун хона, устахона, идора биноси, ечиниб-кийиниш хонаси, душхонаси билан ҳожатхона;

ёнғин-қутқарув таянч пунктлари учун автомобиллар сони 10 тагача бўлганида-гараж, автомобилларни ювиш хонаси, техник хизмат пости, электрошит хонаси, чилангар-механик устахонаси, пайвандлаш-тунука устахонаси, электр-карбюратор устахонаси, аккумуляторларни таъмирлаш хонаси, шиномонтаж устахонаси, ёнғин ўчириш воситаларини сақлаш омбори, венткамера, бошлиқ хонаси, дам олиш хонаси, гардеробхона ва махсус кийим-бош қуриши хонаси;

катта ёнғинларни бартараф этиш деполари учун автомобиллар сони 12 тагача бўлганида-гараж, автомобилларни ювиш, таъмирлаш ва хизмат кўрсатиш пости, электрошит хонаси, чилангар-механик устахонаси, электр-карбюратор устахонаси, аккумуляторларни таъмирлаш хонаси, шиномонтаж устахонаси, ёнғин ўчириш воситаларини сақлаш омбори, венткамера, бошлиқ хонаси, дам олиш хонаси, гардеробхона ва махсус кийим-бош қуриши хонаси.

66. Захирадаги махсус техника сақланадиган гараж ва мол-мулк сақлаш омборлари таркибига қуйидагилар киритилиши шарт:

автомобиллар сони 6 тагача бўлганида-гараж, буюмлар омбори, ўқ-дори омбори, алоқа воситалари омбори, озик-овқат омбори, кимёвий ва муҳандислик асбоб ускуналари омбори, ёнғинга қарши ускуналар омбори, иссиқлик узели, электршит хонаси, транспорт йўлаги ва қурол-яроқ омбори;

автомобиллар сони 12 тагача бўлганида-гараж, буюмлар омбори, ўқ-дори омбори, алоқа воситалари омбори, озик-овқат омбори, кимёвий ва муҳандислик асбоб ускуналари омбори, ёнғинга қарши ускуналар сақлаш хонаси, иссиқлик узели, электр шити хонаси, транспорт йўлаги, қурол-яроқ омбори, экспедиция ва автокараларни сақлаш жойи.

67. Гараждан ташқари, мазкур ШНҚ нинг 65 ва 66-бандларида белгиланган хоналарнинг майдонлари лойиҳа топшириғига асосан аниқланади.

8-боб. Рухий тайёргарлик йўлагига бўлган талаблар

68. Ёнғин-қутқарувчиларнинг рухий тайёргарлик йўлаги ишлаб чиқариш, жамоат ва турар жой биноларидан узоқроқда жойлаштирилиши лозим. Рухий тайёргарлик йўлагининг узунлига 150 m ни ташкил этиши керак. Бундай имконият бўлмаган ҳолларда рухий тайёргарлик йўлагини “Г” ёки “П” шаклида ташкил қилиш мумкин. Йўлак худуди қаттиқ қопламали, кўкаламзорлаштирилган ва атрофи панжара билан ўралган бўлиши лозим.

69. Ёнғин-қутқарувчиларнинг рухий тайёрлаш йўлагига бошқарув маскани, ёнғин ўчириш воситалари, ёнғин ўчириш қурилмалари ва имитация воситаларини сақлаш хоналари, старт майдончаси, енгил алангаланувчи суюқлик ва ёнувчан суюқлик омбори, ёнғин-қутқарув автомобилени ўрнатиш жойи, ёнғин ўчириш гидранти ва камида ҳажми 5 m³ бўлган ёнғин ўчириш сув ҳовузи, тозалаш иншооти ва снарядлар жойлаштирилади.

70. Ёнғин-қутқарувчиларнинг рухий тайёрлаш йўлагига снарядлар жамланмаси таркибига уч қаватли бинонинг металлдан ясалган фрагменти, лабиринт, ичида ёнаётган суюқлиги бўлган ер ости очик идиши, темир йўл цистернасининг бўғизи бўлган эстакада фрагменти, ичида ёнаётган суюқлик бўлган чуқур устидаги трап, кабелли коллектор, носоз технологик ускуналари бўлган эстакаданинг металл майдончаси ва нишони бўлиши лозим.

9-боб. Газ-тутундан ҳимоялаш хизмати машғулот мажмуасидаги хоналар таркибига бўлган талаблар

71. Газ-тутундан ҳимоялаш хизмати (кейинги ўринларда-ГТХХ) машғулот мажмуаси таркибига тутун камераси, иссиқлик камераси ва умумий вазифалар учун хона киради.

72. Тутун камераси хоналари таркибига машғулотлар зали, генератор хонаси, омбор ва тамбур кириши лозим.

Тутун камерасининг машғулотлар зали газ-тутундан ҳимоя қилувчиларнинг битта ёки гуруҳи учун лойиҳалаштирилиши ва шовқинли эффектлар тизимлари ҳамда бошқарув пультадан туриб газ-тутундан ҳимоя қилувчилар ҳаракатларини кузатиш имкониятини берувчи сигнализация билан жиҳозланган бўлиши лозим.

Тутун камераси жойлашган хона тутун камераси ва аппарат бошқаруви хонасидан ишга туширилувчи шамоллатиш тизими ва авария ёритиш чироқлари билан таъминланиши зарур. Авариявий шамоллатиш тизимини ишга тушириш машғулотлар зали периметри бўйлаб 1,5 m баландликда

осилган, масофадан туриб бошқариладиган тросли тизим орқали амалга оширилади.

Машғулотлар залини йиғиштириш ва тозалаш учун сув қузури (водопровод) кўзда тутилган бўлиши керак. Машғулотлар залининг поли сув оқиб кетадиган лоток томонга нишабликка эга бўлиши зарур. Залда деразалар бўлиши кўзда тутилмайди. Машғулотлар зали иккита чиқиш йўлига эга бўлиб, уларнинг тепасига машғулотлар раҳбари томонидан ёқиладиган чироқли ёзувлар ўрнатилиши керак.

73. Иссиқлик камераси хоналари таркиби машғулотлар зали, иссиқлик пункти, камера олди хонаси, шит хонаси, тамбур ва омбордан иборат бўлиши зарур.

Иссиқлик камераси бошқарув аппаратлари хонаси ёнига жойлаштирилиши, девор (ораёпма)да иссиқлик камераси бутун майдонини кўриш имкониятини яратувчи очик дарча бўлиши лозим. Тутун камераси ва иссиқлик камераси машғулотлар заллари олдида доимий ҳаво ҳайдаб турадиган тамбур-шлюз бўлиши кўзда тутилиши лозим.

74. Умумий вазифалар учун мўлжалланган хоналар таркибига бошқарув аппаратлари хонаси, гардеробхона, душхона ва ҳожатхона, шифокор кабинет, ГТХХ пости ва синф хонаси кириши лозим.

75. ГТХХ машғулотлар мажмуаси таркибига кирувчи хоналар майдони, уларнинг ҳажмий-режавий ва конструктив ечимлари билан белгиланади.

10-боб. Мухандислик ускуналарига бўлган талаблар

76. Ёнғин-қутқарув депоси амалдаги шаҳарсозлик нормалари ва қоидаларига мувофиқ канализация тизими, хўжалик-ичимлик ва иссиқ сув таъминоти, ёнғин ўчириш ички сув қувурлари, иситиш, ҳаво алмаштириш ва тозалаш, кичик тоқли ва автоматик қурилмалар (радиолаштириш, соатлаштириш, телефонлаштириш) билан таъминланилиши лозим.

Биоларнинг иссиқлик ҳимояси, микроклим параметрлари, табиий ва сунъий ёритилиши, қуёшдан ҳимояланилиши нормалари ва қоидалари талабларига жавоб бериши зарур.

77. Ёнғин-қутқарув депосининг электр таъминотида I-тоифали ишончилиликни кўзда тутиш керак.

Электр ускуналарининг конструкцияси, бажарилиши, ўрнатиш усули, изоляция тоифаси, ҳимояланиш даражаси тармоқдаги кучланиш ва атроф- мухит шароитларига мувофиқ бўлиши зарур.

78. Ёнѓин-ќутќарув депосининг бинолари ќўриќлаш ва ёнѓиндан хабар бериш сигнализацияси, видеокузатув ва маъмурий-бошќарув алоќа тизимлари билан таъминланиши лозим.

79. Бинода содир бўлиши мумкин бўлган жиноятлар хавфи ва ќўриладиган зарарни камайтириш бўйича тадбирлар амалдаги нормалари ва коидаларига мувофиќ лойића топшириѓига ќўра ќўзда тутилади.

80. Махсус хонада саќланадиган ќимматбаћо мулк ва ахборотни тажовузлардан ҳимоялаш маќсадида, лойића топшириѓида техник назорат воситалари билан таъминлаш, махсус конструкцияли эшиќлар ўрнатиш назарда тутилиши лозим.

81. Алоќа пункти, ёнѓин ўчириш техникалари, навбатчи смена хоналари ва уларни бирлаштирувчи йўлаклар, шунингдек табиий ёритилмайдиган ертўла хоналари аккумулятор батареясига ва мустаќил электр манбаларига уланган эвакуация ёритиш чироќлари билан таъминланиши керак.

82. Ёнѓин-ќутќарув депосининг биноси “101” раќамли махсус алоќа телефонлари, навбатчи смена ва ёнѓин ўчириш техникалари хоналари эса хавф хатардан хабардор қилувчи қурилмалар билан жићозланади.

83. Ёнѓин-ќутќарув депосининг ҳар бир қаватида ювиниш учун душхона ва ҳожатхона ќўзда тутилган бўлиши керак. Санитария бўлмаларини ётоқхона, ошхона ва овќатланиш хоналари устида жойлаштиришга рухсат берилмайди.

84. Гараж, ҳожатхона, душхоналарни тозалаш учун совуќ сувга уланган сув сепиш жумраклари назарда тутилиши керак.

85. Автомобилларни ювиш хонасининг канализация қувурлари ташқи тизимга қум ва нефть маҳсулотларини ушлаб қолиш қурилмаси орќали уланиши керак.

86. Лойићавий ечимларда бинога техник хизмат ќўрсатиш, таъмирлаш ва қурилма элементларини алмаштиришга бўлган эћтиёжлар ҳисобга олиниши зарур.

87. Муҳандислик ускуналари тизимлари портлаш-ёниш хавфсизлиги талабларини, ќўздан кечириш, тозалаш ва таъмирлаш имкониятларини ҳисобга олган ҳолда лойићалаштирилади. Тизимлар ҳосил қиладиган шовќин нормаларда белгиланган ќўрсаткичлардан ошмаслиги лозим. Қўшимча шовќин чиќарадиган ускуналар мустаќил юк ќўтарувчи алоҳида конструкцияларга ўрнатилади.

Муҳандислик тизимларининг электромеханик ва электрон қурилмалари табиий ёритилган ва сув босмайдиган хоналарда жойлаштирилиши керак. Насослар жойлаштирилган хоналар, венткамера, иссиќлик пунктлари шовќин

ва вибрация манбаи бўлганлиги учун ёндош тарзда, лекин ётоқхона ва дам олиш хоналарининг ёнида ва остида жойлаштирилиши мумкин эмас.

88. Яшиндан химоя қилиш тизими момақалдиروق фаолияти давомийлигини, шунингдек телевизион антенналар ва телефон алоқасининг қувурли устунлари мавжудлигини ҳисобга олган ҳолда “Ўздавэнергоназорат” бошлиғининг 2006 йил 19 октябрдаги 167-сон буйруғи билан тасдиқланган Электр ускуналарининг тузилиши қоидаларига (Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги билан келишилган ҳолда 2006 йил 2 ноябрдаги 20-15-232/11-сон хат билан техник ҳужжат деб топилган) мувофиқ ўрнатилиши лозим. Яшиндан химоя қилиш тизимини ўрнатиш зарурати бўлмаган ҳолатларда антенна ва алоқа устунларини ерга уланиши кўзда тутилиши лозим.

89. Ёнғин-қутқарув депосининг биноси истеъмол қилинаётган электр энергияси, газ, совуқ ва иссиқ сувни ҳисобга олиш асбоблари билан таъминланган бўлиши керак.

90. Бинога қўшиб қурилган алоҳида иссиқлик пунктлари (АИП)ни мустақил кириш эшиги бўлган алоҳида хоналарга ёки ҳаво алмаштириш ва тозалаш хоналари билан бирлаштирилган хоналарда жойлаштириш керак. Хонанинг баландлиги бўртиб чиққан конструкциялар тагидан 1,8 м дан паст бўлмаслиги керак.

91. Чекка қишлоқ ҳудудларида 3-тоифадаги ёнғин-қутқарув пост биноларини қуришда модулли йиғма конструкциялардан фойдаланишга йўл қўйилади. Қисқа вақт давомида қуриладиган ёнғин-қутқарув пост биноларининг ёнғинга бардошлиги III ва IV даражали, конструктив ёнғин хавфи С1 синфга мансуб лойиҳалашга рухсат этилади.

11-боб. Ёнғин постларига бўлган талаблар

92. Ёнғин-қутқарув постлари хоналарининг таркиби ва уларнинг майдонидан келиб чиққан ҳолда қуйидаги турларга бўлинади:

I тур – битта асосий ёнғин-қутқарув автомобилига мўлжалланган гаражи, вахтали шахарлар (шахарчалар), корхоналар ва қурилиш объектларини муҳофаза қилувчи пост;

II тур – битта асосий ёнғин ўчириш автомобилига мўлжалланган гаражи бўлган аҳоли яшаш пунктларини муҳофаза қилувчи пост;

III тур – ёнғин ўчиришга мослаштирилган техника ва ёнғин ўчириш ускуналарини сақлашга мўлжалланган гаражи бўлган аҳоли яшаш пунктларини муҳофаза қилувчи пост.

93. Ёнфин-қутқарув постлари бир қаватли этиб лойиҳалаштирилади. I ва II-турдаги постларнинг ёнфинга бардошлилик даражаси II-дан ва III-турдаги постнинг ёнфин бардошлилик даражаси III-дан кам бўлмаслиги лозим.

I-турдаги ёнфин-қутқарув постлари алоҳида ёки тоифаси “Г” ва “Д” бўлган ишлаб чиқариш ва ёрдамчи биноларига кўшимча (ичида) жойлаштиришга рухсат этилади.

94. I ва II-турдаги ёнфин-қутқарув постларидаги асосий ёнфин-қутқарув автомобилларининг турлари, шунингдек III-турдаги ёнфин-қутқарув постидаги ёнфин ўчириш учун мўлжалланган техникалар ва ёнфин ўчириш куроллар рўйхати лойиҳа топшириғида белгиланади.

95. I-турдаги ёнфин-қутқарув постлари учун ер участкаларининг майдони 0,15 га дан, II-турдаги ёнфин-қутқарув постлари учун 0,10 га дан ҳамда III-турдаги эса 0,02 га дан кам бўлмаслиги лозим.

Ёнфин-қутқарув постлари умум фойдаланишдаги магистраль кўчаларга тўғридан-тўғри чиқиш имконияти бўлган мустақил, имкон қадар бурчакдаги ер участкаларида жойлаштирилиши керак.

Ёнфин-қутқарув пости ёнфин-қутқарув автомобилларини чиқиш жойидан қизил чизикгача камида 10 м оралиқ масофа қолдириб жойлаштирилиши керак. Ёнфин-қутқарув автомобилларини чиқиш жойидан қизил чизик томонга 2° дан 6° гача нишаблик бўлиши лозим.

Ёнфин-қутқарув постларидан портлаб ёниш ва бошқа объектларгача бўлган оралиқ масофа ёнфин-қутқарув деполари каби қабул қилинади.

96. Ёнфин-қутқарув постига кириш марказий бинонинг олд томонидан бўлиши лозим.

Ёнфин-қутқарув постининг ҳудуди учун битта кириш (чиқиш) йўлаги ташкил этилиши мумкин. Кириш (чиқиш) дарвозаларининг эни 4,5 м дан кам бўлмаслиги керак, баландлиги эса лойиҳа топшириғига биноан ва ёнфин-қутқарув автомобиллари баландлигини ҳисобга олган ҳолда белгиланади. Дарвозаларнинг очилиб-ёпилишини ҳам автоматик тарзда, ҳам қўлда бажариш кўзда тутилиши лозим.

97. I ва II-турдаги ёнфин-қутқарув постининг ҳудудида навбатчиликдаги 75 фоиз шахсий таркиб сонидан келиб чиқиб бир ходим учун 1,4 м² ҳисобидан келиб чиққан ҳолда ёзги ошхонани ҳамда чиқиндилар учун контейнер ва шахсий автомобиллар учун автотураргоҳ ташкил этилиши лозим.

II ва III-турдаги ёнфин-қутқарув постининг ҳудудида ҳажми 54 м³ бўлган сув ховузи ташкил этилиши лозим.

98. Ёнѓин-ќутќарув пости худудида ќуйидагилар назарда тугилиши лозим:

пост худудига рухсатсиз кириш ҳолатларини олдини олувчи баландлиги 2,5 m дан кам бўлмаган махсус ќурилмали тўсиќ;

ќуннинг тунги ваќтида ёритилиши;

худудда ќаттиќ ќопламали йўллар ва майдончалар.

Ёнѓин-ќутќарув пости худудида ушбу ШНҚнинг 4-жадвалида ќелтирилган ёнѓиндан химоя ќилиш объектлари назарда тугилмайди.

99. Ёнѓин-ќутќарув пости хоналарининг майдони ва таркиби мазкур ШНҚ нинг 10-жадвалига мувофиќ ќабул ќилинади.

100. Хавф хабарига асосан шахсий таркибнинг ёнѓин-ќутќарув техникаси жойлашган хона томонга ҳаракатланиш йўлида тўсиќлар, зинапоаялар, шунингдек хона полидан 2,2 m гача баландликда чиќиб турувчи конструкция ва ускуналарнинг ќисмларини ўрнатишга йўл ќўйилмайди.

Хавф хабарига асосан навбатчиликдаги шахсий таркиб ҳаракатланиши йўлидаги йўлакларнинг кенглиги 1,6 m дан кам бўлмаслиги ќераќ.

101. Бино хоналарининг баландлигини полдан шифтгача камида 3 m этиб ќабул ќилинади. Ёнѓин ўчириш техникалари саќланадиган бинолар ва ювиш хоналарининг баландлиги ёнѓин-ќутќарув автомобилининг турига боѓлиќ ҳолда лойиҳа топшириѓига асосан белгиланади. Бироќ, хонада саќланаётган энг баланд автомобиль баландлигидан 0,2 m дан кам бўлмаслиги ќераќ.

т/р	Хоналарнинг номланиши	ёнғин ўчириш постларининг тури, майдони m^2		
		I	II	III
1	Ёнғин ўчириш техникалари хонаси (гараж)	70	70	70
2	Кўриқдан ўтказиш чуқурчаси билан таъминланган техник хизмат кўрсатиш пости	70	70	
3	Навбатчи сменанинг дам олиш хонаси	навбатчи смена сонининг 100 фоиз ҳисобидан, ходимга $4,5 m^2$	навбатчи сменадаги ҳар бир штатдаги ходимлар учун $4,5 m^2$	
4	Радиоалоқачи хонаси	12	12	
5	Аккумулятор хонаси	4	4	
6	Радиоалоқачининг дам олиш хонаси (хожатхона ва ювиниш хонаси билан биргаликда)	8	8	
7	Ёнғин-техник куролларини сақлаш хонаси	10	10	
8	Ёнғинларни сақлаш учун хона	10	10	
9	Ёнғинларни қуритиш учун хона	16	16	
10	НООҲА ларини текшириш ва сақлаш хонаси	20		
11	Пост бошлиғи хонаси ва фуқаролар (корхона ишчилари)га йўриқнома бериш хонаси	14	14	
12	Смена бошлиғи хонаси	14	14	
13	Гардеробхона	барча навбатчи смена шахсий таркиб сонининг 100 фоиз ҳисобидан, ходимга $1 m^2$		
14	Душхона, хожатхонаси билан	навбатчи сменадаги ҳар бир штатдаги ходимга $1 m^2$		
15	Овқатланиш хонаси	навбатчи смена сонининг 75 фоиз ҳисобидан, ходимга $1,4 m^2$		
16	Овқатларни тайёрлаш ва иситиш хонаси	10	10	

102. Ёнғин-қутқарув постида алоқа пунктини (алоқа, аккумулятор ва дам олиш хонаси хожатхона ва ювиниш хонасини билан)ни ўнг томонда жойлаштириш керак.

Алоқа пункти табиий ёритилиши ва ёнғин ўчириш техникалари хонаси билан ёнма-ён жойлаштирилиши зарур. Ушбу хоналарни ажратиб турувчи деворга полдан 1 m баландликда $1,2 \times 1,5 m$ ўлчамли дераза ўрнатилиб, йўл варақаларини бериш учун мослама билан жиҳозланади.

Алоқа пунктдан ёнғин ўчириш техникалари хонасига тўғридан-тўғри чиқишга йўл қўйилмайди.

Алоқа пунктининг аккумуляторлар бўлмасини алоҳида хонада алоқа пункти хонасига ёнма-ён жойлаштириш керак.

103. Техник хизмат кўрсатиш ва ёнғин ўчириш энглар сақлаш хоналари табиий ёритилиши лозим.

104. НООҲА ларини ювиш ва қуриштириш хонасининг деворлари керамик плиткалар билан қопланади.

105. Навбатчи сменанинг дам олиш хонаси ёнғин-қутқарув техникалари турган хона (гараж) деворининг орқа томонида жойлаштирилиши ва хонадан гаражга чиқиш учун ҳар бир автомобиль учун ўлчами 1,6 x 2,2 m икки табақали эшиклар ўрнатилиши керак.

106. Ёнғин-қутқарув техникаларини сақлаш (гараж) хоналарига бўлган талаблар, ёнғин-қутқарув деполарнинг ёнғин-қутқарув техникаларини сақлаш (гараж) хоналарига бўлган талаблар билан бир хил бўлади.

I ва II-турдаги ёнғин-қутқарув постларидаги автомобиллар сақлаш жойи (гараж)да захира асосий автомобиль учун жой бўлиши лозим. Ушбу мақсадлар учун кўрикдан ўтказиш чуқурчаси билан таъминланган техник хизмат кўрсатиш постидан фойдаланишга йўл қўйилади.

Техник хизмат кўрсатиш постини ёнғин-қутқарув техникалари хоналари (гараж) билан бирлаштиришга рухсат этилади.

Кўрик хандакка бўлган талаблар ёнғин-қутқарув депосидаги хандакка қўйилган талаблар билан бир хил бўлади.

107. Ёнғин-қутқарув постларнинг мухандислик қурилмаларига бўлган талаблар ёнғин-қутқарув деполарининг мухандислик тармоқларига бўлган талаблар билан бир хил қўлланилади.

ШНҚ 2.09.21-22 “Ёнғин ўчириш депоси ва постлари”. Ўзбекистон Республикаси Қурилиш вазирлиги. Тошкент 2022 й. 29 бет.

ҚАЙТА ИШЛАБ ЧИҚДИ ВА КИРИТДИ: «Қишлоққурилишлойиҳа» МЧЖ: бош директори И.С.Ахмедов, И.И.Усманходжаев, Л.К.Мелиева, К.К.Зоҳидов, Ж.А. Бўтаёров ФВВ Давлат ёнғин назоратини ташкил этиш бош бошқармаси: Д.С. Қамбаров (мавзу рахбари), А.А.Султанов, И.Э.Азимов, Г.Г.Пулатов, М.А. Кадиров, К.Ю. Талипов, Турсунов Р.Х.

МУҲАРРИРЛАР: Б.И. Закиров, Д.К. Адилов, Б.С. Садиқов, (Ўзбекистон Республикаси Қурилиш вазирлиги), А.А.Султанов, М.А. Кадиров, Л.К.Мелиева

ТАСДИҚЛАШГА ТАЙЁРЛАДИ: Ўзбекистон Республикаси Қурилиш вазирлигининг Техник меъёрлаш, янги технологияларни жорий этиш бошқармаси (Ж.А.Бўтаёров)

ТАСДИҚЛАНДИ: Ўзбекистон Республикаси Қурилиш вазирлигининг 2022 йил 16 июндаги 111-сонли буйруғи билан.

КЕЛИШИЛДИ: Ўзбекистон Республикаси Фавқулодда вазиятлар вазирлиги.

ШНҚ 2.09.21-22 “Ёнғин ўчириш депоси ва постлари” амалга киритилиши муносабати билан ШНҚ 2.09.21-2013 ўз кучини йўқотади.